

Ma Pita 1

Ama Rhäväksäs

Ama ngangga ma Pita qa sām bā rhakt täkt ama abuk. Bā qa sām iva sage ama ruvek kārarahani i sa ma Ngāmuqa qa armeng dām da i qosaqi sa vräs dām da nage ama märānga bā qale rha i ama nañista na rha vāt ama ngārhardt ma Pontus dā ma Galesia dā ma Kapadosia dā ma Esia näkt ma Bitinia.

Ma Pita qat tamān masirhat sāvāt ama qatnanaktpāmda iva rhat tualat toqor māniekt da ama märān angārha ron. Dap kosaqi qā su rha sāvāt ama qatnanaktpāmda arhä snāngaqa näkt kät bon da rha ama rhodrāp maos maos. Näkt ka qoar i nävāt aa enge sāvāt ama märān dā qāt sām sāvāt ma Ngāmuqa aa ñāmsävätki ama engätki na qi mamär.

Ama Qävälap Nasot A Ne

Ama Enge Na Ama Märmärgem (1:1-2)

Ama Ansäs Sage Ma Ngāmuqa Nävāt Aa

Ñāmsävätki Dā Aa Mumaiar (1:3-12)

Mamär Iva Ama Qumärqumārta Mamär Na Ut Sa

Aurha Lat Moe (1:13-5:11)

Ama Rharimini Sāvāt Takt Täkt Ama Abuk Nage

Ma Pita (5:12)

Ama Dāngdāngini Na Ngät Ama Enge Na Ama

Märmärgem (5:13-14)

Ma Pita Qa Sām Ama Märmärgem Sage Ama Judaqāna Qārarahani I Sa Vräs Dām Da

¹ Aingo ma Pita di ma Jisas ma Kraiss aa ngangga na ngo

dä ngut säm sävät a ngän gärrahae i sa ma Ngämuqa qa armeng däm ngän i qosaqi sa vräs däm da nage ama märänga bä qale rha i ama nañista na rha vät ama ngärhakt ma Pontus dä ma Galesia dä ma Kapadosia dä ma Esia näkt ma Bitinia.

² Varhäm ma Ngämuqa ama Ngätmamäk aa snängaqa mudu dä qa arñis na ngän sagem mes nävät ama Qloqqa ama Qumärqumärqa. Rhangät täkt ama lat divakt iva ngänit päs ma Jisas ma Kraiss aa rhäng mamär dä va rhi vrit na aa biaska vät a ngän.

Mamär iva qale ma Ngämuqa aa ñämsävätki dä aa bulap masirhat gem ngän.

Ma Ngämuqa Qat Tualat Sä Ut Iva Ut Däqäm Da Ama Qatnanakt Ama Ngät däqäm Ngät Angärha Ron

³ Mamär iva urhi nänsäs sage ma Ngämuqa qäarakni i aurha Engeska ma Jisas ma Kraiss aa mamäk! Qa di sa qa märanas nä ma Jisas ma Kraiss nämät ama tñäpki dä nävät aa lavuqi ama mor qi di qa mualat sä ut iva ama iaräs na ut bä va ut däqäm iva säda ama qatnanakt angärha ron gärangätni i ama ngät däqäm ngät. Bä äkt i qali lut sa ama qatnanakt ama qrot ngät iva nani ma Ngämuqa aa modämne. ⁴ Aa modämne qärangätni iva as mirhup dä va urhi rha ngät di qaku mamär iva qäbäs na ngät dä va mamär na ngät mas dap pa qaku ngä naqutsasorhane. Ma Ngämuqa di qat sangar a ngät mamär bä ba ngän da ama usäpki arha ron.

⁵ Ma Ngämuqa aa mumaiar diva vuk sä ngät säda eraqi vät ama dängdängini na qa ama qunäga dä

ma Ngämuqa aa qrot diva ngärhit lu vät a ngän nani a ngät nävät angän gatnanakt. ⁶ Bä äkt i nävät iangärhäkt angän gatnanakt dä sa qale ngän na ama märmärgem i näma dä vät ama qäväläm ama qot äm bä sa ma Ngämuqa qa rhares iva qale ngän da ama märän maos maos angärha ron ⁷ ivakt iva ngärhi siqut na angän gatnanakt mäni ma Jisas. Angän gatnanakt di ama vit na ngät masirhat pa ama gol angät tpäs kärangätni i mamär vät a ngät iva qäbäs na ngät. Bä nga rhoqoräkt i angän gatnanakt di sa rha siqut na ngät bä rhäksot toqor ama gol mät ama mudäbäs dä nasot dä va ma Ngämuqa qä sek sä ngän na ama murhämeska näkt ama qutdrir toqoräkt iva evär dä ma Jisas ma Kraiss.

⁸ Näma dä sa qaku ngän lu qa sokt di angäna snäng bät a qa. Dä qosaqi qaku ngänät lu qa rhäkt sokt di ngänät nanakt na qa bä märmär gem ngän masirhat dä ngäni qok bä rhom däkt di qaku mamär vät aung iva qä rhäväkt sä äm mamär ⁹ inguna ma Ngämuqa di qat tumaiar ngän nävät iangärhäkt angän gatnanakt.

¹⁰ Dä ma Ngämuqa aa vämginarha qärrarhani i rha sameng sävät iangärhäkt ama lat kärangät iva ngä rhän nasot di sa rhit ñäm mamär dä rhi snanbät närhä rhangät täkt ama mumaiar qärangät iva ngäni rha ngät nävät aa ñämsävätki ¹¹ dä rhi siqut iva rhi räm nage ma Kraiss aa Qloqqa i qat tamän sävät auge iaqäkt dä vät agi rhodäm doqoräkt i sa qa sameng i ma Kraiss pa qa rhon säda ama märänga aa ron bä nasot dä va bä ba qa na ama murhämeska masirhat. ¹² Ma Ngämuqa qa qoar na rha i rha di qaku ama latta bä ba nas dap kinak

ama latta na rha bä ba ngän na arha enge sävät iarhongäkt kärqärhong i sa rhat tamän bät irhong. Bä rhäkt di arhani ama ruvek ti sameng sävät iarhongäkt sävät ma Krai da ama sameng ama mär ngät angärha ron nävät ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qärakni i sa ma Ngämuqa qa rhäk na qa inavuk näda ama usäpki arha ron. Iarhongäkt di qäqi ama enselqäna di nani a rha masirhat iva qunäga vät a rha mamär sävät irhong.

Ma Ngämuqa Sa Qa Armeng Däm Ut Ivakt Iva Ut Däqäm I Ama Qumärqumärta Mamär Na Ut

¹³ Bä nga rhoqoräkt dä sa mamär iva ngäni rhäkmü nä angän snängaqa iva ngän dualat na ama lat ma ama qrot dä va ngän du angän snäng mamär. Mamär iva ngänät nanakt ma ama qrot iva nävät aa nämsävätki diva ma Ngämuqa qa rhualat na ama märirhong bä ba ngän doqoräkt iva evär dä ma Jisas ma Krai. ¹⁴ Rhoqor ama rhoes kärarhani i rhat dräm dat nari nämät arhä mamäqiom di mamär iva qale ngänit päs ama snängaqa ama mor qa aa rhäng nani ama lat ama vu ngät toqor mudu rhoqoräkt i as kaku ngänät dräm ma Ngämuqa aa engäktki. ¹⁵ Dap kinak mamär iva ama qumärqumärta na ngän mamär sa angäna lat moe rhoqor ma Ngämuqa qärakni i ama qumärqumär qa mamär qärak i sa qa mes ngän sagem mes ¹⁶ inguna ma Ngämuqa aa enge qarängätni i rha säm a ngät di ngät tamän doqortäqyia, “Mamär iva ama qumärqumärta na ngän mamär inguna aingo di ama qumärqumärqa mamär na ngo.”

17 Näkt ngakt bä ngän des ma Ngämuqa i angän mamäk na qa iaqäkt karak i qat tatnävämne maräkt parhäm ama ruvek asägäk asägäk arha lat dap kaku qät täksä guavek dä mamär iva ngänit kutdrir masirhat sagem ga rhoqoräkt i qale ngän de mäni ama ivätki rhoqor ama nañista. 18 Di mamär iva ngän dualat toqoräkt inguna sa ngänät dräm i ma Ngämuqa qa rhäksasot a ngän nämät angäna lat kärangätni i ngät toqor angän mamäkkäna arha lat. Sa qa mualat toqoräkt di qaku nä iarhongäkt kärqärhong i rhäktäksot nä irhong doqor ama gol ngä na ama silva. 19 Dap kinak ma Ngämuqa qa mumaiar ngän na ama vit na qa ma Kraais aa biaska qarakni i qa rhoqor ama sipsip ama rhoem ga qarakni i qaku anga unit ura anga qävuini vät a qa qarak i rhit bodämes na qa. 20 Vät ama rharimini rhoqoräkt i as kaku ma Ngämuqa qa säm ama ivätki dä qa muqunän bät ma Kraais näkt koki vät ama dängdängini na ngät ama rhodäm dä qa vuk sä qa säda eraqi bä ba ngän 21 gäarakni i ngänät nanakt nä ma Ngämuqa inguna nävät a qa. Ma Ngämuqa qa märanas na qa nämät ama tñäpki dä ma Ngämuqa qa von ga rha ama murhämeska bä nävät tangät täkt ama lat diva qoki ngänät nanakt ma ama qrot nä ma Ngämuqa iva nani aa modämne qärangätni iva ngä rhän nasot.

22 Sa angäna snäng bät a ne mamär inguna ngän gumär nas nävät iomäkt i ngänit päs ama engätki arha rhäng. Bä äkt i mamär iva as angäna snäng bät a ne masirhat nävät ama snängaqa ama qumärqumär qa 23 inguna ma Ngämuqa qa mualat sä ut iva ama iaräs na ut di qaku nävät ama gavämini qarqäni i mamär iva qäbäs nä ini dap

kinak ka mualat sä ut iva ama iaräs na ut di nävät ama gavämini qärqäni i qaku mamär iva qäbäs nä ini. Bä rhäni rhäkt ama gavämini di ma Ngämuqa aa enge qärangätni i ngät däqäm gärangät i ama sok täm ngät. ²⁴ Aa enge di ngät tamän doqortäqya,

“Ama släqyigleng moe di igleng doqor ama mran dä igleng angät murhämeska moe di qa rhoqor ama mran angät ngualäñngualañ.

Ama mran diva säkt täm ngät

dä va arpus na ama ngualäñngualañ sävät ivät ²⁵ dap ma Engeska ma Ngämuqa aa enge diva qale ngät ma ama sok täm.”

Bä rhangät täkt ama enge di ama sameng ama mär ngät kärangätni i sa rha sameng na ngät bä ba ngän.

2

Ama Duiqa Qärakni I Ama Ngätdäqäm Ga Dä Ama Qumärqumär Ta Mamär Ama Ruvek

¹ Mamär iva ngäni qyiradeng na ama lat moe qärangätni i ngät dän nävät iomäkt i ama vu da angäna ron bä sävät ama irasirhong moe. Dä qosaqi va qale ngän dualat sädä saqong. Näkt pa qale angän snängaqa ama vu qa sävät arhani arhä qärhong dä qosaqi va qale ngän damän mava na arhani ama ruvek. ² Dap mamär iva ngän doqor ama qokoqirhong iva nani a ngän masirhat na ama qumärqumär qa ama qloqaqa na qa ama qämuqa qärakni iva ngäni ir dä va ngäni rha ama mumaiar nävät a qa ³ inguna sa ngänät dräm ama märirhong nage ma Ngämuqa.

⁴ Ma Jisas di ama ngätdäqäm ga ama duiqa qäarakni i mudu iarhakt kärarhae i rhat dräm dit täk pät ama vät ta mer mä qa dap ka di sa ma Ngämuqa qa armeng däm ga bä qa di ama moräs na qa mamär da aa saqong. Bä nga rhoqoräkt i ngän det sage ma Jisas ⁵ di ngän maräkt di qosaqi ngän doqor ama dui ama ngätdäqäm ngät bä ma Ngämuqa qät täk pät ama vätki ama qloqaqa na qi na ngän. Qat tualat toqoräkt ivakt iva ama qumärqumär qi mamär ama guläñgi na ama priskäna na ngän ivakt iva ngänit boda ama vodämes na ama qloqaqa qärangätni i ama mär ngät dä ma Ngämuqa aa saqong nävät ma Jisas ma Krai. ⁶ Rhom däkt di äm doqor ma Ngämuqa aa enge qärangätni i ngät tamän doqortäqya,

“As ngäni lu i nguät tu ama duiqa e ma Saion gäarakni i ama qrot ama vätki nagem ga qäarak i qat sangar a qi moe
qäarak i sa ma Ngämuqa qa armeng däm ga bä qa di ama moräs na qa mamär da aa saqong
bä auge qäarak i qat nanakt na qa diva qaku qä namusangärhäkt sä iaqäkt ama ruqa.”

⁷ Rhak täkt ama duiqa di ama vit na qa masirhat bä ba ngän gärarhae i ngänät nanakt nä ma Jisas dap iarhakt kärarhae i qaku rhat nanakt di rha rhoqor qäarakni i rhat dräm dit täk pät ama vät parhäm ma Ngämuqa aa enge qärangätni i ngät tamän doqortäqya,

“Ama duiqa qäarakni i mudu iarhakt kärarhae i rhat dräm dit täk pät ama vät ta mer mä qa

di nak k arak iaq akt i rh akt di ama qrot ama
v tki nagem ga qäarak i qat sangar a qi moe”

⁸ d  da qosaqi

“ama duiqa qäarakni iva vl ktpl kt sa ama ruvek p t
aa rh ng
n kt ama duiqa iva rhit s p p t aa rh ng.”

Diva vl ktpl kt sa rha v t aa rh ng dinguna qaku
rhat tet parhäm ama enge s v t ma Jisas b  arha
lat iangärhäkt di qoki ng t parhäm ma Ng muqa aa
sn ngaq .

⁹ Sokt di aingän di ama ruvek na ng n g rarhae
i sa ma Ng muqa qa armeng d m ng n g rarhae
i ama gul ngi na ama prisk na b  ba ama vit-
naqa q rarhae i ama qumärqumär ta mam r ama
s g rhae b  ba qa maräkt ivakt iva ngänit sek s 
qa d  va ng ni sameng na ama m r ng t ama
lat kärangätni i sa qa mualat na ng t. Iaq kt ma
Ng muqa qa mes ng n n va ama b ngangit ang t
tp s b  s da aa neraqa ama m r qa mam r aa ron.
¹⁰ Rhangät t kt ama lat di ng t parhäm akni ma
Ng muqa aa v mginaqa aa enge qärangätni i ng t
tam n doqortäqya,

“Mudu di qaku aa ruvek na ng n
sokt di rh kt di aingän di sa ma Ng muqa aa
ruvek na ng n.

Mudu di qaku q t lavuqi na ng n
sokt di rh kt di sa ma Ng muqa q t lavuqi na
ng n.”

11 Gua ruavek k  rarhani i gua sn  ng b  t a ng  n, ngut t  kt  m b  t a ng  n iva qale ng  n det parhäm ama släqyige ang  t sn  ngaqa qärakni i qat tusar na ang  n gloqaqa inguna sa qale ng  n doqor ama tm  nda q  rarhani i qop kale rha maq  lak d   rhoqor ama na  nista v  t aosni ama iv  rh  s. 12 N  ma d     kt b   rhi rh  ks  rh  m ng  n d  kt b  t ang  tni ama lat ama vu ng  t ang  t tp  s sokt di mam  r iva angäna lat di maräkt na ng  t mänguräp ama ruvek k  rarhani i qaku rhat nanakt. B   nga rhoqoräkt d   v  t ama qunäga qärakni i ma Ng  muqa qat d  n ivakt iva qa rhatnävämne na ama ruvek diva rhi ans  s sagem ga inguna sa rha lu angäna lat ama m  r ng  t.

*Ama S  magaininanas S  va Ama Narhoerta
Q  rarhani I Rhat Tur  kt Arha Rem*

13 Mam  r iva ngänät nari n  m  t ama ruvek arh   narhoerta moe q  rarhani i rhat turäkt inguna n  v  t ma Engeska i varis arhani ama ruvek tat tam  n mava na qa. B   qosaqi mam  r iva ng  ni nari n  m  t ama vitnaqa* qärakni i ama tp  skinaqa mam  r 14 d   qosaqi va ng  n dualat toqoräkt sa ama tp  skinarha q  rarhani i sa iaqäkt ka vitnaqa qa rh  k na rha ivakt iva rhi sangäm na ama ruvek k  rarhani i rhat tualat na ama lat ama vu ng  t d   qosaqi ivakt iva rhi sek s   iarhakt kärarhae i rhat tualat na ama m  r ng  t ama lat. 15 Inguna rhangät t  kt di ng  t parhäm ma Ng  muqa aa sn  ngaqa ivakt iva nga rhoqoräkt i ng  n dualat mam  r d   va ng  ni n  nmae v  t ama d  d  nda sa arha enge q  rarhani i

* **2:13** ama vitnaqa Rhak t  kt ama vitnaqa di ama Romg  na arha tp  skinaqa ma Sisar.

qaku anga mädräm gem da. ¹⁶ Va ngänät däqäm doqor ama ruvek kârarhani i sa isiska vät a rha nämät iarhakt ama narhoerta sokt di qaku mamär iva ngän du angän snäng i nguaräm isiska vät a ngän dä soknga mamär vät a ngän iva ngän dualat na ama lat ama vu ngät. Qaku rhoqoräkt. Qinak mamär iva ngänät däqäm doqor ama latta vä ma Ngämuqa aa rem. ¹⁷ Näkt pa ngänit kutdrir sage ama ruvek moe dä angäna snäng bät ama qatnanaktpämda. Nak pa ngänit len dä ngänit kutdrir sage ma Ngämuqa. Näkt pa ngänit kutdrir sage ma Sisar.

¹⁸ Aingän gârarhae i ama latta na ngän ba arhani ama ruvek arha rem, di mamär iva ngänät nari nämät angäna morta dä va ngänit kutdrir sagem da mamär i nämä dä arhani nävät a rha di qaku rhat turäkt maräkt nävät ama räkt ka ama snängaqa. Mamär iva ngänit kutdrir sagem da bä qosaqi sage ama mär ta ama morta. ¹⁹ Inguna märmär ge ma Ngämuqa nävät ama latta qârarhani i rhat tu arhä snäng sävät a qa dä qale rha ma ama qrot sa ama bulap toqoräkt i arha morta ama vu rha rhi slava na rha mavängam. ²⁰ Mäniekt? Ngu lu sa nga märmär ge ma Ngämuqa nävät a ngän doqoräkt i ngän dualat na ama vuini bä rhi sangäm na ngän bät ini angät tpäs dä qale ngän sa ama bulap? Qaku märmär gem ga rhoqoräkt. Sokt toqoräkt i ngän dualat na ama mär ngät ama lat bä rhi sangäm na ngän dä qale ngän sa ama bulap diva märmär ge ma Ngämuqa masirhat nävät a ngän. ²¹ Mamär iva ngän dualat toqoräkt inguna sa ma Ngämuqa qa mes ngän sävät tangät täkt inguna ma Kraiss ka mon säda ama märänga aa ron sädaver mä

ngän dä qa män i ama siqutki na qa ba ngän iva
ngän dualat toqor qa. Mamär iva vukpuk pät a
ngän na aa iar qärangätni i rhoqortäqyia,

22 Qa di qäqi qaku qa mualat na anga sägäni anga
vuini
dä qosaqi qaku qa iras.

23 Bā nga rhoqoräkt i sa rhat tuma qa
dä qaku qa muvät toqor ta i qa muma rha.
Dä qosaqi rhoqoräkt i rhi slava na qa na ama
märänga
dä qaku qa muvät na anga enge iva qa rhuvät
pät arha lat na anga märänga

dap kinak as kale qa sa ama bulap dä qat nanakt
ma ama qrot
nä ma Ngämuqa qärakni i qat dräm gat
tatnävämne na ama räkt ka ama snängaqa.

24 Ma Kraiss maräkt di qa rha aurha vuirhong angät
märänga vät aa släqyige mäni ama ngämuga
qärakni i ama sämānanamuqa na qa
ivakt iva urhi ñäp sa ama vuirhong
dap pa urhi rhäqäm sa ama räkt ngät ama lat.
Sa märäs pät a ngän di nävät aa vospos

25 inguna mudu sa musäng sä ngän doqor ama
sipsipkäna
sokt di rhäkt dä sa evär däm ngän sage ama
ruqa iva qät lu vät a ngän
iaqäkt kārak i qat dräm gät lu vät ama sip-
sipkäna mamär.

3

*Ama Ngärhaegutpärharha Ama Evop Dä Ama
Ngärhaegutpärharha Ama Gamoe*

¹ Dä aingän ama ngärhaegutpärharha ama evop diva ngän dualat toqor ama latta va arhani arha rem i ngäni säm ama gaini na nas säva angäna egutpek maräkt arha rem ivakt iva ngakt bä arhani nävät a rha di qaku rhat dräm dat tet parhäm ama enge sävät ma Kraiss dä nguaräm mamär iva rha rhän i ama qatnanaktpämda na rha i näma dä qaku ngän märhamän bät guani. Angäna lat diva ngärhit kutsasorhane na rha ² rhoqoräkt i rhat lu i ngänit kutdrir sagem da dä qosaqi rhat lu angäna lat ama qumärqumär ngät. ³ Qale ngän durhämes na ama boi ama mär ngät kängättni i masirhat pät a ngät dä qale ngän dualat sa angän gäseng i ngänät deng ngät maos maos dä qosaqi qale ngän du ama gol ivakt iva ama mär ngän bono ⁴ dap kinak mamär iva angän murhämeska imuk da angäna ron di qa rhoqor ama bulap dä ama lavuqi qängättni i angärha märmat di qaku mamär iva rhäksot na ngät. Iangärhäkt di ama moräs na ngät masirhat dä ma Ngämuqa aa saqong.

⁵ Bä mamär iva ngän dualat toqoräkt inguna mudu dä ama qumärqumär ta mamär ama evop kärarhani i rhat nanakt nä ma Ngämuqa di sa rhat dräm dat turhämes toqoräkt. Rhat dräm dit säm ama gaini na nas pa arha egutpek arha rem ⁶ doqor ma Sara qaraktni i sa qiat nari nämät ma Abraham dä qiat tes ka i arha morqa na qa. Ngakt bä ngän dualat na ama räkt ngät ama lat dä qosaqi qaku ngänit len dä sa aingän di ngän doqor qärarhani at toes.

⁷ Dä qosaqi aingän ama ngärhaegutpärharha ama gamoe, di mamär iva qale ngän ge angäna egutpek sa ama räkt ngät ama mädräm dä va ngänit kutdrir

sagem da inguna rha di qaku arha anga qrot toqor ngän. Mamär iva ngän dualat toqor täkt dinguna angäna egutpek ti na ngän diva ngäni rha ama iar nävät ma Ngämuqa aa ñämsävätki inguna ngakt bä qaku ngän dualat toqoräkt dä varis kaku qä namuvät pät angäna nän.

Qre Va Ngänät Don Säda Ama Märänga Aa Ron Nävät Ama Räkt Ngät Ama Lat

⁸ Aingän moe, ama dängdängini na äm ba ngän di sa mamär iva ama sägäk na angän snängaqa. Dä va ngän du angän snäng sävät arhani qärrarhani i qale rha da ama märän angärha ron dä va ngän datnärhäm da. Bä va angäna snäng bät a ne rhoqor qre i ama sägärhae na ngän. Näkt pa ngän dualat na ama lat ama mär ngät sävät a ne nävät ama lavuqi. Qale ngän dair na nas. ⁹ Dä qale ngän namuvät na anga vu ngät anga lat sävät ama vu ngät ama lat dä qale ngän namuvät na anga märhamän mava sävät ama märhamän mava. Dap kinak pa ngänit bon da ama modämne sävät arhani inguna ma Ngämuqa qa mes ngän ivakt iva ngän dualat toqoräkt dä nasot dä va ngäni rha ama modämne nagem ga. ¹⁰ Mamär iva ngän du angän snäng sävät tangät täkt ama enge näva ama Abuk na ama Mabu qärangätni i ngät tamän doqortäqyia,

“Sävetka qäarakni i nani a qa iva aa snäng bät aa iar
bä qosaqi nani a qa iva märmär gem ga
di mamär iva qale qä natmärhamän bät anga
vu ngät anga enge
dä va qale qä nairas ta arhani na anga enge.

11 Mamär iva qä rhong nae nämäni ama vu ngät ama lat dap kinak pa qat tualat na ama mär ngät ama lat.

Dä va qät ñäm nani ama is na ama bulap dä vasägos dä va qat tualat parhäm ngät mänguräp ama ruvek.

12 Bä rhoqoräkt dinguna ma Ngämuqa qät lu vät ama räkt ta ama ruvek
bä qosaqi qat nari arha nän.

Dap ama ruvek kärarhani i rhat tualat na ama vu ngät ama lat di qät dong na rha.”

13 Ama ruvek di qaku rhat dräm di slava na ngän doqoräkt i nani a ngän masirhat iva ngän dualat na ama mär ngät ama lat. 14 Sökt di ngakt bä ngäni rha ama märänga nage arhani rhoqoräkt i ngän dualat na ama mär ngät ama lat dä sa va ma Ngämuqa qa rhodämne na ngän. Qale ngänit len iarhakt ama ruvek dä qosaqi va qale qänäskänes ngän 15 dap kinak mamär iva ngän du angän snäng imuk pä m mes i ma Krai kärke i ma Engeska na qa di ama vitnaäm mamär gem ngän.

Vasägos dä mamär iva qale ngän na ama rhäkmunanaska iva ngänit täväktsäs sävät angän gatnanakt sävät ama märirhong gärgärhongni iva as nasot dä va ma Ngämuqa qa rhualat nä irhong bä ba ngän. 16 Sökt diva ngän dualat toqoräkt sa ama bulap dä sa ama qutdrir. Dap mamär iva isiska mät angän snängaqa sävät angäna lat moe ivakt iva arhani qararhani i rhat tamän mava na angäna lat ama mär ngät diva aqlus pä t a rha nävät a ngän. 17 Inguna ngakt bä ma Ngämuqa qät tares iva ngäni rha ama märänga dä va ama

märäm doqoräkt i iomäkt ngä rhän nävät ama mär ngät ama lat. Varis ngän narha anga märänga nävät ama vu ngät ama lat.

¹⁸ Nguat tamän doqoräkt dinguna ma Kraiis kārakni i qaku qa mualat na anga vuini di sa qa rha ama märänga* qop masāgos pāt arhani arha vuirhong angät tpäs. Qa mualat toqoräkt sādaver ama ruvek kārarahani i qaku ama räkt ta ivakt iva qā rha ut sage ma Ngämuqa. Sa rha veng aa släqyige sokt di ma Ngämuqa qa märanas na qa bä rhäkt di qat dāqām i ama qloqaqa na qa.

¹⁹ Bä nasot dā qa met bä qa sameng bāt ama ruvek kārarahani i sa ama qloqaqa na rha va ama tpäskiarharhāng. ²⁰Qale rha äkt inguna mudu qaku rhat nari nāmät ma Ngämuqa vāt ama qävälām gārqomni i ma Noa qāt tāk pāt ama mlauski ama mor qi dā ma Ngämuqa qat tudāvarhām na ama ruvek mauiu. Näkt sokt ama marheka na rha ama ruvek kārarahani i ama ngärhäqyet da dāvaung na rha di ma Ngämuqa qa mumaiar ta māt iaqyākt ama mlauski i qa lu vāt a rha mamär nāmät ama rigi.

²¹Dā ama baptais kārangättni i ngät toqor iaqyākt ama rigi di rhäkt dā ngät tumaiar na ngän. Ama baptais di qaku ivakt iva ngärhi qumär ama släqyige dap kinak nävät a ngät di urhi nän ma Ngämuqa iva qā von ut ta ama isiska sāmät aut snāngaqa i sa qa qyiradeng na aurha vuirhong. Bä ma Ngämuqa di mamär vāt a qa iva qa rhualat

* **3:18** qa rha ama märänga Arhani ama mädrämda di rhat tu arhä snäng i rhangät täkt ama enge di rhoqortäqyia “qa rha ama märänga” dap arhani di rhat tu arhä snäng i rhangät täkt ama enge di rhoqortäqyia “qa ñäp.”

toqoräkt inguna ma Jisas ma Kraiss sa qa märanas nämät ama tñäpki. ²² Ma Kraiss sa qa an dävit säda ama usäpki arha ron bä qale qa rhäkt dä ma Ngämuqa aa märmär. Bä ama enselqäna rhi nä iarhongäkt kärqärhong i irhong ngät turäkt bä sävät iarhongäkt kärqärhong i irhong angät krot di ngä moe di qale ngät äkt pä ma Kraiss aa rem.

4

*Mamär Iva Ngän Dualat Mamär Sä Iangärhäkt
Ama Vänbon Gärangät I Sa Ma Ngämuqa Qa Von Ngän
Asägäk Asägäk Täm Ngät*

¹ Ma Kraiss ka rha ama märänga vät aa släqyige dä soknga mamär iva qosaqi ngän du angän snäng doqor qa i sa qa rhäkmu na nas iva qa rhon säda ama märänga aa ron inguna aung gärakni i sa qa rha ama märänga vät aa släqyige di qa rhäksot na ama vuirhong nävät a nas. ² Bä rhäkt pät ama qäväläm gärqomni i qale qa vät ama släqyige diva qaku qat tet parhäm ama släqyige angät snängaqa dap kinak pa qat tet parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa. ³ Sa rhäksot nä iangärhäkt ama iar nävät a ngän iva ngän dualat toqor ama ruvek kärarhani i qaku rhat nanakt nä ma Ngämuqa. Rha di sa arhä snängaqa ama qrot ka mamär nani ama qavatka dä rhat dräm dat tet parhäm arhä släqyige angät snängaqa dä guani na rha masirhat dä väspästämne na rha ivakt iva rhit nakt dä rhi qavat sä ne näkt ti nänbetäkmät na ama muräkt i rhit bon da arhä qutdrir sage ama iaus kärangätni i rha mualat na ngät. ⁴ Dä rhit särmändäm nävät iomäkt i rhäkt di qaku ngän dualat nä iangärhäkt arha lat ama vu ngät masirhat ngän na rha bä äkt i rhat tamän

mava na ngän⁵ sokt diva rhi rhäväksäs sävät arha lat sage iaqäkt kârak i sa qa rhäkmu na nas iva qa rhatnävämne na ama ngätdäqäm da ama ruvek dä qosaqi ama ñäp ta ama ruvek. ⁶ Bä nävât iomäkt iva ma Ngämuqa qa rhatnävämne na ama ruvek moe dä sa rha sameng na ama sameng ama mär ngät käqi bä ba ama ñäp ta ama ruvek ivakt iva nasot i sa rha rha ama matnävämne vât ama släqyige di qoki rhoqor ama ruvek moe rhat dräm dit ta ama matnävämne rhoqoräkt dä va rhat däqäm i ama qloqaqa na rha rhoqor ma Ngämuqa.

⁷ Sa qorhäs iva rhäksot nä iarhongäkt moe vât takt täkt ama ivätki dä soknga mamär iva ngän duräkt ba nas mamär dä va ngänät nañäm ivakt iva mamär vât a ngän iva ngäni nän maräkt sage ma Ngämuqa.

⁸ Ama moräm masirhat diva angäna snäng bät a ne maengäktki inguna rhoqoräkt diva mamär vât a ngän iva ngänit kyiradeng na arhani arha vuirhong masirhat sävät a ngän.

⁹ Mamär iva ngäni rhar sä ne dap pa qale ngän damängus pät a ne sävät tangät täkt ama lat.

¹⁰ Sa ma Ngämuqa qa von ut asägäk asägäk ta ama vänbon dä mamär iva ngän dualat masirhat nä iangärhäkt ama vänbon maos maos nage ma Ngämuqa ivakt iva ngän datnärhäm ne. ¹¹ Diva ngän dualat toqortäqyia, aung gäarakni i qä sameng diva qä sameng na ama enge nage ma Ngämuqa dä aung gäarakni i qat tatnärha arhani diva qat tualat nävât ama qrot nage ma Ngämuqa ivakt iva nävât iarhongäkt moe diva ma Ngämuqa qä rha ama murhämeska nävât ma Jisas ma Kraiss. Ma Ngämuqa

di aa murhämeska ama mor qa bä va qat turäkt pasägos. Ngätki rhoqoräkt.

Va Ngänät Don Säda Ama Märänga Aa Ron Nävät Iomäkt I Ama Qatnanaktpämda Na Ngän

¹² Gua ruavek kärarhani i gua snäng bät a ngän, gale ngänit särmändäm doqoräkt i ama märänga ama mor qa qat dän bät a ngän i qa rhoqor qre ani qärqäni i ama nañis ini masirhat ini ngä rhän ivakt iva qä siqut na ngän* ¹³ dap kinak mamär iva ngäni qok i sa ngänit ta ama märänga rhoqor ma Krai. Dap täkt diva märmär gem ngän doqoräkt inguna qosaqi va märmär gem ngän masirhat toqoräkt iva evär dä ma Krai sa aa murhämeska.

¹⁴ Ngakt bä ama ruvek tat tamän mava na ngän inguna nävät ma Krai aa ngärhipki diva märmär gem ngän inguna ma Ngämuqa aa Qloqaqa na ama murhämeska† di qale qa gem ngän. ¹⁵ Sokt di varis ngän narha ama märänga inguna ngäni veng ura ngäni sua ura ngän dualat na angätni ama lat ama vu ngät ura varhäm ngän na arhani arhä qärhong. ¹⁶ Dap ngakt bä aung gät ta ama märänga nävät iomäkt i qät päp ma Krai aa rhäng dä va qaku mamär iva aqlus päp a qa. Dap kinak mamär iva qä nänsäs sage ma Ngämuqa nävät iaqyäkt ma Krai

* **4:12** ama märänga ama mor qa qat dän bät a ngän i qa rhoqor qre ani qärqäni i ama nañis ini masirhat ini ngä rhän ivakt iva qä siqut na ngän Ma Pita qat tamän sävät iomäkt iva ama ruvek ti sangäm na rha mavängam inguna nävät arhä qatnanakt mäni ma Jisas. † **4:14** Ma Pita qa säm dakt täkt aa abuk näkt nasot ama qäväläm ama qot äm dä arhani ama ruvek di rha säm ma Pita aa enge i qoki rhoqorne dap taerhangät täkt ama enge di arhani nävät a rha di qosaqi rha säm a ngät sae. 'dä na ama qrot'

aa ngärhipki. ¹⁷ Inguna sa ma Ngämuqa qä nasäng i qät tatnävämne na aa ruvek maräkt. Ngakt bä qä nasäng na ut dä ngu lu va rhoqor mäniekt ge ama ruvek toqoräkt i qat tatnävämne na rha iarhakt kärarhae i sa qaku rhit päs aa sameng ama mär ngät angärha rhäng? ¹⁸ Ma Ngämuqa aa enge di ngät tamän doqortäqya,

“Ngakt bä ama qrorhäm ge ama räkt ta ama ruvek
iva rhi rha ama mumaiar
dä ngu lu va mäniekt ge ama ruvek kärarhani
i qaku rhat tet parhäm ma Ngämuqa aa
snängaqa rhi na ama ruvek kärarhani i rhat
tualat na ama vuirhong?”

¹⁹ Dä soknga mamär iva iarhakt kärarhae i rhit ta ama märänga i varhäm ma Ngämuqa aa snängaqa diva rhat tualat na ama mär ngät ama lat pasägos dä va rhit bodäm mes sävä ma Ngämuqa aa rhäkt kärakni i qa säm iarhongäkt moe qärak i qaku mamär iva suk pa aa mumänaris angät kamäs.

5

Sage Ama Qatnanaktpämda Arhä Narhoerta

¹⁻² Aingän ama narhoerta ba ama qatnanaktpämda, aingo di qosaqi ama narhoerqa na ngo rhoqor ngän. Dä sa ngua lu ma Kraiss toqoräkt i qa mon säda ama märänga aa ron dä qosaqi va ngu rha ama murhämeska gem ga qre va evär däm ga.

Bä rhäkt di ngut täsläp pät a ngän iva ngänit lu mamär vät ama qatnanaktpämda iva rhoqor ama ruqa qärakni i qät lu vät ama sipsipkäna mamär. Mamär iva ngäni lu vät a rha inguna nani a ngän

masirhat iva ngän dualat toqoräkt toqor varhäm ma Ngämuqa i nani a qa na ngän iva ngän dualat toqoräkt* dap pa qaku nguna akni qat turäkt iva ngän dualat toqoräkt. Dä qosaqi va qale ngän nalu vät a rha ivakt iva ngäni rha ama rhitsek. Di qaku mamär toqoräkt. Dap kinak mamär iva ngäni lu vät ama qatnanaktpämda sa ama märmärgem. ³ Bä qale ngän duräkt ma ama qrot tä iarhakt kärarhae i sa ma Ngämuqa qa von ngän däm da ivakt iva ngänit lu vät a rha dap kinak pa ngän dän i ama siqutki na ngän ba rha. ⁴ Bä qre va ama vit na qa ama ruqa qarakni i qät lu vät ama sipsipkäna mamär† qat dän dä va ngäni rha ama vitnaqa aa qäbautki na ama murhämeska qarakni i qaku mamär iva rhäksot na qa.

⁵ Dä qosaqi ngän ama evända, ngän di mamär iva ngänät nari mamär nämät angän narhoerta dä aingän ama qatnanaktpämda moe di mamär iva ngänit säm ama gaini na nas sagem ne inguna ma Ngämuqa aa enge di ngät tamän doqortäqyia,

“Ma Ngämuqa qat tair särha ama ruvek kärarhani i rhat tair na nas
dap kät bon da ama ñämsävätki sage ama ruvek kärarhani i rhit säm ama gaini na nas.”

* **5:1-2** toqor varhäm ma Ngämuqa i nani a qa na ngän iva ngän dualat toqoräkt Ma Pita qa säm dakt täkt aa abuk näkt nasot ama qäväläm ama qot äm dä arhani ama ruvek di rha säm ma Pita aa enge i qoki rhoqorne dap taerhom däkt ama qängärini angät käväläm di arhani nävät a rha di sa qaku rha säm a äm sae. † **5:4** ama vit na qa ama ruqa qarakni i qät lu vät ama sipsipkäna mamär Rhangät täkt ama enge di ngät tamän sävät ma Jisas.

⁶ Dä soknga mamär iva ngänit säm ama gaini na nas pät ma Ngämuqa aa rem gäarakni i aa qrot masirhat ivakt iva vät ama qäväläm gärqomni i sa qa muqunän bät a äm diva qä sämamor na ngän.

⁷ Mamär iva ngänit bon da angän gänäskänes moe säva aa rhäkt inguna aa snängaqa qa e vät a ngän.

⁸ Dap pa ngänät nañäm dä ngän du angän snäng mamär nanokt nas inguna angäna ik ma Sämgä di qat pitmane ma ama up i qa rhoqor ama laion gäarakni i qät näs tävuk dä qät ñäm nani anga ruqa ivakt iva qa äs ka. ⁹ Mamär iva ngänät mair ma ama qrot särhäm ga nävät angän gatnanakt inguna sa ngänät dräm i angäna ruavek ama qatnanaktpämda vät ama ivätki moe di qosaqi rhat don säda ama märänga aa ron doqor tak täkt. ¹⁰ Näkt nga nasot i qale ngän bät ama qot äm ama qäväläm da ama märänga aa ron dä va ma Ngämuqa na ama ñämsävätki qäarakni i qa mes ngän säda aa murhämeska ama sok täm ga nävät ma Kraiss diva ma Ngämuqa maräkt ka rhumamär na ngän dä va qä sämaqrot na ngän dä va qa rhu ngän bä va mamär na ngän. ¹¹ Mamär iva urhi nän sä qa inguna va qat turäkt pasägos. Ngätki rhoqoräkt.

Ama Enge Na Ama Märmärgem Ama Dängdängini Na Ngät

¹² Ma Silvanas‡ ka matnärhäm ngo iva ngu säm dakt täkt ama abuk. Nguat tu gu snäng i qa di ama qatnanaktpämga qäarakni i qat dräm gät päs ma Engeska aa rhäng mamär. Sa ngua säm dangät täkt ama qot ngät ama enge sävät a ngän ivakt iva ngut täsläp pät a ngän dä nguat tamän maräkt i sa

‡ 5:12 Silvanas Ura 'ma Sailas'

ngua sameng sävät ma Ngämuqa aa engätki na qi aa ñämsävätki. Mamär iva qale ngän ma ama qrot dä iaqyäkät aa ñämsävätki arha ron.

¹³ Ama qatnanaktpämda e mät ama värhäm ama mor äm ma Babilon gärrarhani i qosaqi ma Ngämuqa qa armeng däm da rhoqor ngän di rhit täk na arhä märmärgem sagem ngän

dä qosaqi ngua emga ma Mak kät täk na aa märmärgem sagem ngän.

¹⁴ Ngäni rhar sa ama qatnanaktpämda i ngänit kärhäktgyäm ne na ama lavuqi. §

Mamär iva qale ama bulap mänguräp mä ngän gärrarhae i ma Kraiss aa ruvek na rha.

§ 5:14 Ngäni rhar sa ama qatnanaktpämda i ngänit kärhäktgyäm ne na ama lavuqi. Na ama Grikkäna arha enge di rhangät täkt ama enge di rhoqortäqyia, mamär iva ngän des ama qunäga aa qäväläm sävät a ne nävät ama lat kärangätäni iva ngäni vop pa angäna sdäm gane nävät ama lavuqi.

Ama Iaräs Na Ngät Ama Rharesbane
The New Testament in the Ura Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Ura long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ura

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 21 Feb 2024

2899d6f1-45c9-5492-bd93-58312ca32319